

Malvines, l'eterna disputa

El 2 d'abril s'acompleixen vint-i-cinc anys de l'inici de la guerra de les illes Malvines; un conflicte que va enfrontar l'última dictadura argentina i el Govern britànic de Margareth Thatcher. Avui, Londres i Buenos Aires reconeixen la necessitat d'una solució per la via diplomàtica, però la disputa per la sobirania manté estancada qualsevol possibilitat d'acostament.

“Darrere del seu vel de boirina, no les hem d'oblidar, les Malvines argentines!, clama el vent, rugeix el mar.” Mentre els alumnes de les escoles entonaven a l'abril de 1982 aquest himne, un cap militar d'inocultable rostre etílic aixecava els polzes davant la multitud reunida a la Plaza de Mayo per celebrar la fi de la centenària presència britànica a “*las hermanitas perdidas*”. “Si volen venir, que vinguin, els presentarem batalla”, desafiava l'exultant militar des de les balconades de la Casa Rosada, la seu del Govern argentí. La frase, una resposta a la decisió de la primera ministra britànica Margareth Thatcher d'enviar els seus vaixells per fer-ne fora els invasors, encara provoca vergonya a tots aquells argentins que, en aquell moment, no van percebre el que s'amagava darrere de tant heroisme bèl·lic. Eren les últimes hores de la dictadura argentina (1976-1983), i una guerra contra Gran Bretanya va semblar al dictador Leopoldo Galtieri i al seu seguici una excel·lent idea per a unir voluntats en un país que es desfeia. “Una fugida endavant”, en paraules de l'escriptor Jorge Luis Borges, que finalment va desencadenar la caiguda del règim i el retorn a la democràcia un any després.

No obstant això, la previsible derrota militar no va impedir que els argentins continuessin cantant com “clama el vent i rugeix el mar en les inhòspites aigües de l'Atlàntic sud”. Vint-i-cinc

L'última guerra convencional

El 2 d'abril de 1982, tropes argentines van desembarcar a les Illes Malvines, o Falklands, com les anomenen els britànics, i van recuperar sense quasi disparar un sol tret l'arxipèlag ocupat per Gran Bretanya des de 1833. El 14 de juny del mateix any, després de 74 dies d'enfrontament, Puerto Argentino, a l'illa Soledad, es rendia sense condicions. Deu mil argentins de poc més de divuit anys d'edat van lliurar les armes davant l'evident superioritat militar dels trenta mil soldats professionals enviats per Londres en més de 120 vaixells. El conflicte va provocar la mort de 649 argentins i 255 britànics, a més de 1.800 ferits. L'exdictador Leopoldo Galtieri va confessar que considerava “absolutament improbable” una resposta armada de Gran Bretanya, i encara menys que els Estats Units, aliats de les dictadures llatinoamericanes, donara suport sense condicions a la primera ministra Margareth Thatcher. El govern militar argentí va caure sense remei mesos després de la derrota. En canvi la “dama de ferro”, com va ser coneguda a partir de llavors, va romandre vuit anys més en el poder.

anys després de l'última guerra convencional del segle XX, les estrofes d'aquell himne encara ressonen. Però si la derrota fereix l'orgull, també enalteix el nacionalisme. I aquest ha estat el tret principal d'un reclam argentí de sobirania que ja ha fet 174 anys. Basant-se en arguments històrics i jurídics, Buenos Aires ha insistit sempre en el seu dret de sobirania sobre les illes que tropes angleses van declarar com pròpies el 3 de gener de 1833.

Suport de l'ONU. Les raons de la reclamació argentina han trobat el suport de l'Assemblea General de Nacions Unides (ONU) i del seu Comitè de Descolonització, davant l'Organització d'Estats Americans (OEA), el Mercosur i més recentment entre els vint països que integren el Grup Rio. Amb lletra monocorde, tots ells s'alineen darrere de la resolució 2065 de l'ONU, que fa ja 42 anys va exhortar ambdues nacions a trobar aviat una solució pacífica, justa i duradora a la controvèrsia i que va rebutjar el dret a l'autodeterminació dels illencs, que es consideren britànics. La veritat és que la guerra no va fer més que tirar per terra dècades d'estudiats acostaments bilaterals.

Des de 1990, les relacions es troben en “un paraigua” sota el qual el Govern de Carlos Menem (1989-1999) va signar amb Gran Bretanya els acords de pesca i d'exploració de petroli. La condició imposada per Londres va ser –i continua sent– que qualsevol qüestió pràctica que s'hagi de resoldre no inclourà mai el tema de la sobirania, que al seu parer solament ha de ser abordat si ho demanen els habitants de les illes. Avui, la relació entre Argentina i la Gran Bretanya dista de ser bona. A l'abril de l'any passat, el president Néstor Kirchner va ratificar la preeminència de la via diplomàtica, però al mateix temps va donar el vistiplau per a endurir el tracte davant la recurrent aversió de l'altra part a debatre la qüestió de la sobirania i davant les decisions que, en virtut de la seva autodeterminació, prenen els illencs sense consulta amb Buenos Aires. Es referia així al canvi del règim pesquer que va estendre a vint-i-cinc anys les llicències anuals atorgades a vaixells estrangers. Per al president de la comissió de relacions exteriors del Parlament argentí, Jorge

Un grup d'excombatents de la guerra de les Malvines es manifesta davant la seu del Govern argentí per reclamar el reconeixement dels seus drets durant el Dia de la Patria, el maig del 2004.

Argüello, la mesura va ser "un abús", ja que "la resolució 2.065 de l'ONU estableix que es tracta d'una zona la sobirania de la qual està en litigi". Segons Argüello, "Londres està, contra dret, explotant recursos que no li pertanyen". L'últim capítol de la disputa va incloure una llei que disposarà que els vaixells que pesquin en aigües argentines (la majoria d'ells espanyols i coreans) no podran fer-ho en aigües de les Malvines amb llicències no expedides a Buenos Aires.

Una nova ofensiva. El tema es troba en una via morta i ha contaminat tota la relació bilateral, tant que el ministre d'Exteriors, Jorge Taiana, va reconèixer fa poc que "les negociacions per les Malvines estan estancades". Va

advertir a més que s'acosta una nova ofensiva diplomàtica davant els fòrums multilaterals. "Gran Bretanya continua negant-se a assegurar a negociar", va afirmar el canceller, que va recordar que el seu país "persisteix i persistirà en la seua reclamació perquè el de les Malvines és un cas de continuïtat d'una situació de colonialisme". La resposta des de Londres ha estat que el Govern de Kirchner és imprevisible i que, per això, no veuen la manera de pactar a mitjà o llarg termini sobre les illes. I posen com a exemple que el mandatari va rebutjar la invitació a participar en un homenatge conjunt als caiguts en combat. Sens dubte, el vint-i-cinquè aniversari de la guerra no ha fet més que estimular la deterioració de la relació. A principi de gener, el co-

mandant dels 1.500 soldats que encara romanen a Malvines, el brigadier Nick Davies, i el governador de les illes, Alan Huckle, van advertir públicament sobre una nova confrontació. El primer va dir que estava allí per a evitar "qualsevol agressió" argentina i que tenia capacitat per a repel·lir-la, malgrat que el seu país concentra ara els seus esforços a l'Iraq i l'Afganistan. Al seu torn, el governador va dir que "hi ha el temor que es pugui produir de nou una invasió argentina". Com era previsible, Buenos Aires va mostrar davant Londres la seva "perplexitat i preocupació" per les declaracions, i les va atribuir a la necessitat de justificar davant el món "la insostenible ocupació de les illes". Hi ha, amb tot, un punt de trobada argentinobritànic: la retirada de les 20.000 mines antipersones ocultes a Malvines des del 1982. Un grup de treball binacional espera acabar els treballs en menys d'un any.

Federico Rivas Molina
Buenos Aires

Londres considera que la qüestió de la sobirania solament ha de ser abordada si ho demanen els habitants de les illes